

Aan de Voorzitter van de Commissie D&D,

Als decanen van de UvA staan we achter de gemaakte afspraken en de opstelling van het CvB aangaande het advies van de commissie D&D en de daarop volgende raadpleging. Deze initiatieven zijn deel van een belangrijk proces naar bevordering van betrokkenheid van, inspraak door en draagvlak bij UvA medewerkers voor UvA beleid en bestuur. Deze ontwikkeling wordt in alle lagen van de UvA gesteund, en ook door ons als decanen van de UvA faculteiten.

Tegelijkertijd zijn we het als universiteit aan onszelf verplicht wel kritisch te blijven en steeds te beoordelen of initiatieven, hoe goed bedoeld ook, ook echt een positieve bijdrage kunnen leveren aan het gemeenschappelijke doel van een versterking van de UvA, en de daarvoor nodige betrokkenheid, inspraak en draagvlak.

Nadat we de vragen voor de raadpleging hebben kunnen lezen, zijn wij van mening dat het zeer twijfelachtig is of deze raadpleging een positieve bijdrage kan leveren aan de versterking van de betrokkenheid, inspraak en draagvlak en daarmee aan het creëren van een inclusievere academische gemeenschap. De raadpleging lijkt op gespannen voet te staan met elementaire regels over referenda. De opzet van de raadpleging roept bij ons veel vragen op, waarvan wij er zeven – naar onze mening cruciale - noemen.

1. Is de raadpleging een referendum of een enquête? De nu aangekondigde vragen hebben veel weg van een survey of een enquête, maar weinig van een referendum. Studenten en medewerkers moeten van een reeks van onderwerpen aangeven of en in hoeverre zij het er mee eens of oneens zijn. Waarom deze enquête een referendum wordt genoemd is onduidelijk, maar het is wel een keuze met consequenties. Iets een referendum noemen politiseert, leidt tot ja of nee, tot winnaars en verliezers. Het verscherpt de tegenstellingen en kan daarom leiden tot een valse start, en daarmee ook een gemiste kans – een op goede informatie gebaseerde dialoog zou veel behulpzamer zijn.
2. Is er breed draagvlak voor de raadpleging? Er is weinig twijfel dat veel studenten en medewerkers van de UvA willen werken aan betrokkenheid en inspraak, willen praten over samenwerking met de FSR en OR, over faculteitsraden, en versterken van opleidingscommissies - onderwerpen waarvoor het D&D rapport helaas nauwelijks aanknopingspunten biedt. Maar weten we of de meerderheid van studenten en medewerkers dit referendum over modellen wil? Op grond van veel gesprekken die wij binnen en buiten onze faculteiten hebben gevoerd, zijn wij daar bepaald niet van overtuigd.
3. Zijn de vragen en de manier waarop de verkregen gegevens kunnen en worden verwerkt goed voorbereid? Van bepalend belang voor het slagen of falen van elke raadpleging -referendum of enquête- is de exacte formulering van de vragen en de antwoord-categorieën en –schalen (zijn de vragen en antwoordopties eenduidig en zonder bias?), inzicht in de betrouwbaarheid (krijg je dezelfde uitslag als je de raadpleging herhaalt?) en validiteit (meet de raadpleging ook echt wat je wilt meten?) en –vooraf, en gedocumenteerd- een goede methodologische opzet voor het verwerken en analyseren van de gegeven. Bij de aanstaande raadpleging zijn de vragen, antwoordschalen en analyseplan nog niet openbaar en zal er geen tijd zijn voor een ordentelijk debat, laat staan voor een bijstelling van de vragen of de methodologie. Een wetenschappelijke instelling als de UvA is het aan haar stand verplicht dat een raadpleging methodologisch verantwoord plaatsvindt.
4. Worden alle kanten van het debat voldoende belicht? In een democratisch proces van een referendum moeten 'kiezers' beide kanten van het verhaal horen – er moet een 'level playing field' zijn. Voor een deel kan dit gerealiseerd worden door actieve campagnes vanuit verschillende perspectieven –al heeft het er geen schijn van dat dit gaat gebeuren. Maar op een

aantal punten is het gebrek aan evenwicht nu al niet meer te herstellen. De namen van de modellen lijken tenminste suggestief. Door het gele model 'participerend' te noemen wordt gesuggereerd dat het blauwe of oranje model dat niet kan zijn. Het meer fundamentele probleem is dat de vragen zijn gekoppeld aan het onderliggende D&D rapport, terwijl dat rapport onmogelijk als neutraal gezien kan worden. Er is een evidente onderliggende bias in de analyse tegen het bestaande model en wordt bij voorbaat uitgegaan van de noodzaak van een hervormingstraject. Men kan het met die bias inhoudelijk eens of oneens zijn, maar gevolg is wel dat het hele proces niet als evenwichtig kan worden beschouwd en knelt met een wetenschappelijke omgeving.

5. Zijn de vragen in overeenstemming met het recht? Op zichzelf is het feit dat een raadpleging tot mogelijke inzet heeft verandering van het recht niet bijzonder – veel referenda vragen juist om een verandering van het recht. Maar hier wordt een verandering gevraagd die niet in handen is van de UvA, dat kan onmogelijk van bestuurders worden gevraagd. Het D&D rapport kondigt aan dat de veranderingen die zij voorstellen toegepast zouden moeten worden door een beroep op het 'experimenteer-artikel' van de WHW (artikel 1.7a). Maar dit artikel laat geen experimenten toe met de bevoegdheden van het CvB, decaan of opleidingscommissies, en lijkt zich daarom niet te lenen voor toepassing van het groene en gele model. Het is illusoir om uitkomsten en implementatie van een referendum op te hangen aan een politiek proces in Den Haag met een hoogst onzekere uitkomst. Dit alles creëert onduidelijkheid. We weten niet welk gewicht medewerkers en studenten hieraan toekennen, en dus ook niet hoe we de uitkomst moeten waarderen.
6. Zijn de consequenties van keuzes voldoende duidelijk? Met enige goede wil kunnen we construeren wat de modellen zouden betekenen voor inspraak. Maar daar houdt het wel op. Het is al zeer twijfelachtig of de modellen oplossingen bieden voor de problemen die het rapport identificeert. Het is nog veel onduidelijker tot welke neveneffecten ze kunnen leiden: gevolgen voor kwaliteit van het onderwijs, prestaties in het onderzoek, efficiëntie in financiën, organiseren van gemeenschappelijke opleidingen etc. Kunnen en mogen we van kiezers vragen een keuze te maken zonder die gevolgen in kaart te hebben gebracht? Zonder dat we in staat zijn de voor- en nadelen te wegen. En kunnen en mogen we enig gewicht toekennen aan uitkomsten als dit soort grote neveneffecten niet zijn meegewogen?
7. Zullen de uitkomsten uitvoerbaar zijn? Aangenomen dat er überhaupt duidelijke concrete conclusies over de modellen uit het 'referendum' af te leiden zijn, kan verwacht worden dat er tussen maar ook binnen de faculteiten grote verschillen zullen zijn in de mate van steun voor de meer radicale modellen. Het D&D rapport stelt dat het mogelijk is dat verschillende faculteiten verschillende modellen gaan toepassen. Maar dat is slechts het geval in zeer beperkte mate (zoals nu bij de rol van de gemeenschappelijke vergadering, of de rol van de student-assessor). Het is onwenselijk en onhaalbaar om op meer structureel niveau de organisatie tussen faculteiten sterk te laten verschillen. Een groen model in faculteit A en een blauw model in faculteit B lijkt uitgesloten. Opleidingen en onderzoeksprojecten tussen twee of meer faculteiten zijn dan nauwelijks meer te organiseren. Financiële processen zullen dan snel vast lopen. Bovenal zal de ambitie van de UvA om door de gehele organisatie in onderwijs en onderzoek te excelleren snel tot een einde komen.

Wij betreuren het dat er niet meer ruimte is geweest voor een gedegen voorbereiding van de raadpleging, waardoor de uitkomsten een nuttiger bijdrage aan de versterking van de UvA hadden kunnen bieden. In de gegeven omstandigheden zal niet meer haalbaar zijn de raadpleging uit te stellen om een meer gedegen en gedragen voorbereiding toe te staan. Maar bij de beoordeling van de uitkomsten moeten we wel rekening houden met de genoemde problemen. Wij denken dat de

raadpleging in de gekozen vorm een gemiste kans is, die slechts een beperkte bijdrage zal kunnen leveren aan de debatten die er werkelijk toe doen: de debatten in de faculteiten over samenwerking met de FSR en de OR, versterking van de medezeggenschap op centraal en facultair niveau, betere informatievoorziening, ondersteuning van de opleidingscommissies. Naar onze mening zijn het die debatten, veel meer dan een raadpleging of referendum zoals nu ontworpen, die tot een betrokken 'universiteit van waarde(n)' leiden.

22 november 2016

Hans Brug, Decaan FMR

Han van Dissel, Decaan FEB

André Nollkaemper, Decaan FdR